

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

PL

Przemówienie

Bruksela, 10 listopada 2015 r.

Przemówienie Vítora Caldeiry, Prezesa Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Prezentacja sprawozdania rocznego
Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za 2014 r.
przed Komisją Kontroli Budżetowej (CONT) Parlamentu Europejskiego

Bruksela, 10 listopada 2015 r.

W przypadku rozbieżności
tekstem właściwym jest wygłoszony tekst przemówienia.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Tel.: +352 4398-47063

Tel. kom.: +352 621553063

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

Tel.: +352 4398-45410

Tel. kom.: +352 621552224

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

Szanowna Pani Przewodnicząca!

Szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie do Parlamentu Europejskiego!

Pragnę podziękować za możliwość przedstawienia Państwu sprawozdań rocznych Trybunału dotyczących zarządzania finansami UE w 2014 r.

W tym roku prezentujemy je w wyjątkowo trudnym dla Europy czasie.

UE i państwa członkowskie stoją w obliczu długofalowych wyzwań, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań. Te wyzwania to:

- tworzenie miejsc pracy i pobudzanie wzrostu gospodarczego,
- zaspokojenie zapotrzebowania na energię przy równoczesnym spełnianiu celów klimatycznych oraz
- sprostanie obciążeniom systemów azylowego, migracyjnego i bezpieczeństwa.

UE i państwa członkowskie muszą dążyć do jeszcze lepszego spożytkowania zasobów, jakimi dysponują. Oznacza to, że muszą nie tylko znaleźć środki finansowe, by zaradzić tym wyzwaniom, lecz również zapewnić, by środki te zostały dobrze zainwestowane.

Główne źródło środków na poziomie unijnym stanowi budżet UE, który co roku poddawany jest kontroli Trybunału.

Jak wynika z kontroli przeprowadzonych przez Trybunał w ostatnich latach, aby sprostać wyzwaniom, z którymi obecnie boryka się Europa, trzeba inwestować środki z budżetu unijnego w bardziej odpowiedni sposób i w krótszym czasie. W tym celu konieczne jest jednak przyjęcie całkiem nowego podejścia.

Trybunał wzywa do przyjęcia „całkiem nowego podejścia”, ponieważ niezbędne jest wprowadzenie istotnych zmian w działaniach wszystkich podmiotów, które odpowiadają za to, jak zarządza się środkami unijnymi:

- decydenci muszą lepiej dostosować przydział środków z budżetu do długofalowych priorytetów strategicznych UE, a równocześnie w większym stopniu uwzględnić w nim ewentualne sytuacje kryzysowe,
- ustawodawcy muszą zapewnić, by z programów wydatkowania jasno wynikało, jakie rezultaty mają zostać osiągnięte, a równocześnie na podjęcie jakich rodzajów ryzyka mogą pozwolić sobie zarządzający finansami,
- zarządzający finansami muszą zadbać o to, by środki wydawane były zgodnie z przepisami, a równocześnie by prowadziły do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Wprowadzenie tych zmian będzie jednak wymagało czasu, ponieważ:

- UE jest w połowie okresu realizacji strategii „Europa 2020”,
- programy wydatkowania na lata 2014-2020 są w trakcie realizacji,
- obecna kultura zarządzania finansami UE kształtowała się na przestrzeni wielu lat.

Dlatego tak ważne jest podjęcie już teraz wszelkich możliwych działań.

Nadchodzący przegląd śródkresowy dotyczący wieloletnich ram finansowych (WRF) stwarza możliwość, by ponownie rozważyć priorytety w zakresie wydatków i koncepcji niektórych programów.

Ze sprawozdania rocznego Trybunału wynika ponadto, że możliwe jest lepsze wykorzystanie już istniejących narzędzi zarządzania finansami.

Szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie!

Prawie wszystkie wydatki unijne poniesione w 2014 r. zostały zaplanowane w latach 2007-2013, dlatego w sprawozdaniu rocznym Trybunał położył nacisk na szereg problemów, które utrzymują się od długiego czasu.

Należy jednak rozpatrywać te problemy we właściwym kontekście. Trybunał jest zdania, że jego sprawozdanie zawiera rzetelną ocenę zarządzania finansami w 2014 r. i istotne wskazówki na temat tego, jak je usprawnić w nadchodzących latach.

Po pierwsze, Trybunał zaaprobował sprawozdanie finansowe UE za 2014 r. Uznawszy je za wiarygodne, Trybunał wydał w tym zakresie opinię bez zastrzeżeń. Trybunał stwierdza również, że w dochodach UE nie wystąpił istotny poziom błędu.

Niemniej jednak **w płatnościach utrzymuje się wysoki poziom błędu**, co oznacza, że zbyt duża część środków wciąż nie jest wydawana w sposób zgodny z przepisami finansowymi UE.

W 2014 r. ogólny szacowany poziom błędu w płatnościach wyniósł 4,4%, przy czym od trzech lat utrzymuje się on na stałym poziomie.

We wszystkich wydatkach operacyjnych ponownie wystąpił istotny poziom błędu przekraczający 2%. Jedynym obszarem, w którym nie wystąpił istotny poziom błędu, były wydatki administracyjne instytucji.

Przychylając się do wniosku Parlamentu Europejskiego, w tym roku Trybunał przedstawia więcej informacji na temat przyczyn występowania ryzyka błędu.

Trybunał odnotowuje, że większość unijnych wydatków operacyjnych jest nieodłącznie obciążona ryzykiem, ponieważ poprawne obliczenie płatności zależy w dużym stopniu od informacji przekazywanych przez samych odbiorców końcowych.

W zależności od programu wydatkowania odbiorcami końcowymi środków unijnych mogą być: rolnicy, badacze, MŚP, organizacje pozarządowe lub nawet rządy.

Przeprowadzona przez Trybunał analiza nie wskazuje na istnienie związku między poziomem błędu a rodzajem rozwiązań przyjętych w zakresie zarządzania. Szacowany poziom błędu w zakresie wydatków, za które Komisja odpowiada wspólnie z państwami członkowskimi, wyniósł 4,6%, czyli tyle samo, co w przypadku wszystkich innych wydatków operacyjnych.

Z przeprowadzonej przez Trybunał analizy wynika natomiast, że istnieje silny związek między rodzajem programu a poziomem błędu.

Trybunał szacuje, że poziom błędu w programach zwrotu poniesionych wydatków wynosi 5,5%. W przypadku programów opartych na uprawnieniach do płatności, w których płatności uzależnione są od spełnienia przez wnioskodawców określonych warunków, poziom błędu wynosi zaledwie 2,7%.

Ta rozbieżność w dużej mierze wyjaśnia różnice w szacowanym poziomie błędu w zakresie wydatków w poszczególnych działach WRF.

Szacowany poziom błędu jest wyższy w przypadku działów „Konkurencyjność” i „Spójność”, w których prawie wszystkie wydatki mają formę zwrotu poniesionych kosztów. Jest on natomiast niższy w przypadku działów „Zasoby naturalne” i „Globalny wymiar Europy”, w których podstawę większego odsetka wydatków stanowią uprawnienia do płatności.

Naturalnie utrzymywanie ryzyka pod kontrolą jest kwestią o zasadniczym znaczeniu. W ostatnich latach Komisja i państwa członkowskie poczyniły postępy w zapobieganiu błędom i ich korygowaniu.

W 2014 r. środki naprawcze doprowadziły do ograniczenia szacowanego przez Trybunał poziomu błędu o 1,1%. Niemniej jednak, gdyby wykorzystano wszystkie dostępne informacje, można byłoby skorygować większą liczbę błędów.

Komisja powinna w pełni wykorzystywać swoje uprawnienia do wprowadzenia korekt, również te wynikające z obecnych WRF, w celu dalszego obniżenia poziomu błędu i odzyskania większych kwot nieprawidłowo wydanych środków, by móc ponownie je zainwestować.

Tym samym dochodzimy do kwestii **wykonania budżetu UE**.

Nie ulega wątpliwości, że jeśli UE ma sprostać wyzwaniom, w obliczu których obecnie stoi, musi lepiej inwestować środki ze swojego budżetu.

Przeprowadzone przez Trybunał badanie dotyczące powiązań między obecną strategią UE a WRF dowodzi, że mogłyby one być bardziej spójne, zarówno pod względem okresu trwania, jak i priorytetów.

Trybunał zwraca również uwagę na fakt, że w swoich programach i umowach partnerstwa państwa członkowskie nie przekładają celów strategii „Europa 2020” na cele na poziomie operacyjnym.

Obie te kwestie ograniczają zdolność Komisji do monitorowania wkładu budżetu UE w realizację strategii „Europa 2020” oraz do prowadzenia sprawozdawczości w tym zakresie.

Jest to problem, którego rozwiązaniem powinni zająć się decydenci.

Do ustawodawców natomiast należy przekładanie dążeń politycznych na cele na poziomie unijnym oraz wymaganie, by cele te były odzwierciedlone w sposobie zarządzania programami.

W obszarach objętych zarządzaniem dzielonym należy jasno określić rezultaty, które mają zostać osiągnięte, oraz wyrazić je liczbowo w umowach partnerstwa i programach. Obecnie tak się jednak nie dzieje.

Na mocy obecnych przepisów państwa członkowskie nie są zobowiązane do uwzględniania w swoich programach wspólnych wskaźników, a nawet jeśli rezultaty osiągnięte przez państwa członkowskie nie są zadowalające, nie prowadzi to do utraty przez nie rezerwy wykonania.

Trybunał z zadowoleniem przyjmuje ostatnie inicjatywy zmierzające do wzmocnienia budżetowania i zarządzania zadaniowego. Nadal jednak pozostaje wiele kwestii, które wymagają rozwiązania. Sprawozdania i opinie Trybunału mogą być w tym bardzo pomocne.

Szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie!

Budżet UE znajduje się pod silną presją. Środki z marginesu na nieprzewidziane wydatki zaczęto bowiem wykorzystywać niemal bezpośrednio po wprowadzeniu nowych WRF. Doszło do tego jeszcze zanim wprowadzony został plan Junckera i zanim w pełni odczuwalne stały się skutki kryzysu uchodźczego.

UE powinna rozwiązać problem nagromadzonych **zaległości finansowych**, tak aby uwolnić środki i skierować je tam, gdzie są one najbardziej potrzebne.

Choć w 2014 r. spadek poziom zobowiązań pozostających do spłaty, przewiduje się, że wzrośnie on ponownie w roku 2015 i w kolejnych latach.

Niektóre państwa członkowskie mają trudności w absorpcji środków unijnych, które im przydzielono.

W istocie w czterech państwach członkowskich łączne kwoty zaległych środków należnych z budżetu UE stanowią co najmniej 15% rocznych wydatków publicznych.

Komisja pozostawiła środki do dyspozycji państw członkowskich, nie upewniwszy się w wystarczającym stopniu, czy są one zdolne do ich zainwestowania. Ponadto niektóre państwa członkowskie miały trudności ze znalezieniem wystarczającej liczby projektów i zapewnieniem niezbędnego finansowania ze swojej strony.

Stanowi to zagrożenie dla optymalnego wykorzystania środków. Gdy dostępnych jest niewiele projektów, zmniejsza się motywacja, by stosować rygorystyczne kryteria wyboru.

Również w tym roku Trybunał stwierdza wysoki poziom niewykorzystanych środków w ramach instrumentów finansowych oraz niewielki wzrost nieuregulowanych wniosków o płatność.

Komisja opracowała plan, który ma na celu usprawnienie krótkoterminowych przepływów pieniężnych. Trybunał uważa jednak, że zapewnienie, by nie zaciągnięto zbyt wysokich zobowiązań na środki w budżecie unijnym, wymaga przyjęcia dłuższej perspektywy i lepszego prognozowania. Te zagadnienia powinni rozważyć zarządzający finansami.

Szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie!

Zwiększenie przejrzystości niewątpliwie wpłynęłoby korzystnie na zarządzanie finansami UE.

W opinii Trybunału podstawę przejrzystości stanowią wysokiej jakości informacje zarządcze. Jest to motyw przewodni tegorocznego sprawozdania.

W tym roku sprawozdaniu Komisji towarzyszyło krótkie omówienie głównych zagadnień finansowych. Trybunał przyjmuje tę inicjatywę z zadowoleniem i uznaje ją za pierwszy krok w kierunku bardziej zintegrowanej sprawozdawczości na temat zarządzania i wyników przeznaczonej dla wszystkich zaangażowanych stron.

Trybunał zalecił Komisji działania, które powinna ona podjąć w celu zwiększenia przejrzystości w zakresie:

- długoterminowego zapotrzebowania na przepływy pieniężne,
- błędów w płatnościach i dokonanych korekt,
- rezultatów uzyskiwanych dzięki wydatkom z budżetu UE.

Równie ważną kwestią jest zapewnienie przejrzystości w obszarach polityki unijnej, które nie są finansowane bezpośrednio z budżetu UE.

Nowe sposoby finansowania polityk unijnych nie powinny prowadzić do tego, by kwestie ryzyka finansowego nie były objęte nadzorem publicznym i kontrolą publiczną. Byłoby to krótkowzroczne, a w dłuższej perspektywie mogłoby przynieść efekt odwrotny do zamierzonego.

Podsumowując, UE musi lepiej inwestować swoje środki finansowe. Unia musi podjąć działania zapewniające:

- lepsze dostosowanie inwestycji do priorytetów unijnych,
- opracowanie prostszych przepisów prowadzących do uzyskiwania rezultatów,
- bardziej skuteczne gospodarowanie zasobami.

Wszystkie te działania łącznie stanowiłyby istotnie całkiem nowe podejście.

Szanowna Pani Przewodnicząca, szanowne Panie Posłanki, szanowni Panowie Posłowie!

Obywatele UE i ich przedstawiciele mają prawo wiedzieć, na ile skutecznie UE inwestuje ich pieniądze.

Europejski Trybunał Obrachunkowy jest gotów pomóc Parlamentowi Europejskiemu, przeprowadzając kontrole zainwestowanych środków, ostrzegając o ewentualnych zagrożeniach i doradzając, jak ulepszyć osiągnięte w ich ramach wyniki.

Dziękuję za uwagę.